

הליכות עולם לוי

(חבקוק ג' ו')

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

פרשת נשא-שבועות

זמן ר"ת	צאת השבת	חלוקת נרות לחג	לוח אור החיים
21:08	20:13	19:20*	י-ם
21:05	20:11	19:18	ת"א
21:09	20:14	19:21	חיפה
21:05	20:10	19:18	ב"ש

* לנותרים 40 דק': 19:00

כסא ה'

לא כולם בדיוק אותו דבר ויש דרגות ביניהם, ולכן הראויים ביותר הם שנשאו את כל המקדש המקודשים ביותר, והוא מה ששיבחו חכמים את קרה שהיה מנושאי הארון, שכן הוא הכלי הכי מקודש בבית המקדש, שבו נמצאים לוחות הברית, והוא בעיקר הגורם את ההבדל שבין בני קהת לבין בני גרשון ומררי, שבידוע הארון היה מכלה בבני קהת, וזה מה שסיימה התורה בסוף פרשת במדבר (ד' י"ח) אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי, וכמובן שהסיבה לכך היתה מפני שלא נזוהרו בו כראוי, וכמו שהיה אצל נדב ואביהו והזקנים במעמד הר סיני שנאמר בהם (שמות כ"ד י"א) ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו, וכן אצל אנשי בית שמש בשעה שחזר הארון משדה פלשתים (כמבואר בשמואל א', ו' י"ט), וכן אצל עוזא (כמבואר בשמואל ב', ו' ז'), וכן מפורש במדרש תנחומא (במדבר י"ז) שהיו שבט לוי מועטים מפני שרואים פני שכינה.

ואחר שראינו שיש חילוק, נראה לפרש שזאת השמיעה לנו התורה בכך שאמרה לנו את עבודת בני קהת בפרשת במדבר, ואת שאר השבטי הלוי מנתה בפרשת נשא, וגם לא מנתה את בני קהת הראויים לעבודה עד פרשתנו, לומר לנו שיש חילוק בין העבודות, ולא כל המנויים מכן שלושים ראויים לעבודה, ואילו אצל בני גרשון ומררי אפשר שכל המנויים היו ראויים לכן נמנו ביחד בלי הפסק.

והנה לעתיד לבוא נאמר (ירמיה ל"א ל'-ל"ג) הִנֵּה יָמִים בָּאִים בָּאֵם ה' וְכָרַתִּי אֶת בְּרִית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בְּרִית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה. לֹא כְּבְרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת אֲבוֹתָם וְכוּ', כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרַת אֶת בְּרִית יִשְׂרָאֵל וְכוּ' נִתְּנִי אֶת תּוֹרַתִּי בְּקֶרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה וְכוּ', וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְכוּ' כִּי כוֹלֶם יִדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוֹלָם. וְהֵייוּ שָׂכֵל עִם יִשְׂרָאֵל יִדְעוּ אֵת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְיַעֲסֻקוּ עַד שִׁיאֲמַר לָהֶם שֶׁהַתּוֹרָה בְּתוֹכָם מִמֶּשֶׁ, וּמִמִּילָא יִהְיוּ כָל יִשְׂרָאֵל שׁוֹוִים בְּקִדּוּשָׁתָם לִפְנֵי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, שְׂכָמוֹר כָּל קִדּוּשָׁתָם מִכָּה קְדוּשַׁת הַתּוֹרָה. וְנִרְאָה לִפְרֵשׁ ע"פ זֶה אֵת הָאֲמֹר בְּסֵפֶר יִרְמִיָּה (ג' ט"ז) וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיְתֶם בְּאֶרֶץ בְּנֵימִים הִנֵּה נָאֵם ה' לֹא יֵאמְרוּ עוֹד אֶרֶץ אֲרֹן בְּרִית ה' וְכוּ', בְּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לִירוּשָׁלַם כְּסֵא ה', וּפִירֵשׁ רַש"י: כִּי כָל כְּנִיסַתְכֶם תֵּהָא קְדוּשָׁה וְאֲשֶׁכּוֹן בָּהּ כָּאֵלּוּ הוּא אֲרוֹן. ע"כ. וְהֵייוּ שִׁלְפְנֵי כֵן ה' יִהְיֶה שׁוֹכֵן רַק בְּאֲרוֹן הַבְּרִית, וּבְכָל הַדּוֹמִים לוֹ שֶׁהֵם הַעוֹסְקִים בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִעֲתִיד לְבוֹא כָּל הָעֵדָה יִהְיוּ כוֹלֶם קְדוּשִׁים וְכוֹלֶם יַעֲסֻקוּ בְּתוֹרָה וּמִמִּילָא הַקְּדוּשָׁה תִּשְׁכּוֹן בְּכָל מְקוֹם בְּלֹא שׁוֹם מְקוֹם מִיּוֹחַד עַד שֶׁתְּהִיָּה כָּל הָאֶרֶץ הַמְּלִיאָה מִיִּשְׂרָאֵל קְדוּשָׁה בְּכָל מְקוֹם כְּקְדוּשַׁת הָאֲרוֹן, וְלִכֵּן יִהְיֶה הַכָּל מְקוֹם הַשְּׂרָאָת שְׂכִינָה, וְיִהְיוּ הַכָּל לְהִיוֹת כְּסֵא ה' יִתְבָּרַךְ, דְּהֵייוּ כְּמוֹ מִרְכָּבָה לְשְׂכִינָה.

אחים יקרים, נמצאים אנו ביום חג השבועות (או בשבת שלאחריה) שבו קיבלנו את התורה עלינו ועל זרענו, ומכח קבלה זו ביטלנו מעלינו את יצר הרע ומלאך המוות, בואו ונחדש קבלה זו ביום חג השבועות הבא עלינו לשלום ובשבת שלאחרינו, ואז נזכה שכל הארץ תהפך להיות כסא ומרכבה לשכינה, ה' יזכנו במהרה בימינו. אמן.

פרשתנו נקראת נשא על המנין שהתורה מונה את בני לוי, ואולם בפרשתנו אנו קוראים על נשיאה, ואין משמעותה מנין אלא נשיאה ממש, של היריעות והקרשים וכל כלי המשכן, והנה כידוע התורה הפרידה לנו בין המשאות של בני גרשון ומררי לבני קהת, שאת משא בני קהת היא פירשה בסוף פרשת במדבר, ואילו את משא בני גרשון ומררי היא מפרשת לנו בפרשתנו, וחילוק זה אומר דורשני. ולא רק זאת אלא עשתה חלוקה בתוך בני קהת, שכן בפרשה שעברה נצטוו לישא את בני קהתי ומיד התורה מפרטת מה עבודתם אך לא אומרת לנו את מנינם, ורק בפרשתנו התורה מספרת לנו את מנינם, ואילו בני גרשון ומררי ענין עבודתם ומספרם באו בפרשתנו ביחד, וא"כ צריך להבין שני הדברים מה החילוק בין קהת לגרשון ומררי, ומה החילוק שבין הקהתיים עצמם בין עבודתם למנינם.

ולפני שנשיב על כך נעורר דבר נוסף, שכן בפרשת במדבר ראינו שבשבט הקהתי מונה הכי הרבה 8,600, ואילו גרשון פחות מהם 7,500, ומררי פחות מכולם 6,200. ואמנם כאשר אנו באים למנין הראויים לעבודה מכן שלושים שנה ועד בן חמישים שנה, אע"פ שהיה מסתבר שהשבט הגדול יותר יהיו בו יותר ראויים לעבודה, אבל לא כן הוא הקהתיים מבני שלושים היו 2,750, דהיינו פחות משליש השבט ראוי לעבודה, ואילו גרשון הפחותים במנינם היו בו 2,630 מבני שלושים עד חמישים, דהיינו יותר משליש ראויים לעבודה, ומררי שהוא הכי פחות במנין היה בו מבני שלושים 3,200, דהיינו יותר מחציו ראויים לעבודה, והדבר לכאורה תמוה, אם הכל תלוי בגיל, א"כ איך יתכן שזה שמונה הרבה יש לו הכי פחות, ומי שמונה פחות יש לו יותר ראויים לעבודה.

ונראה לומר שאמנם מגיל שלושים עד חמישים בודאי היו באופן יחסי למנינם, דהיינו שלבני קהת היה יותר מכולם, ולבני גרשון פחות ולבני מררי פחות, אבל הראויים לעבודה לא היו רק לפי הגיל, ומה שהתורה אמרה מכן שלושים שנה ומעלה, היינו שניקה את הגדולים מבני שלושים בלבד, אבל מתוכם נברור רק את אלו הראויים לעבודה. ומעתה בני קהת שעבודת הקודש עליהם, ארון הברית השלחן המגורה ומזבח הזהב, הכלים שנמצאים בתוך הקודש וקדש הקדשים, בודאי היה להם כמחצית מכן שלושים ומעלה כמו למררי, אבל רק כאמור פחות משליש באמת היו ראויים לעבודת קודש זו, ובני גרשון שנשאו את יריעות המשכן וכיוצא בהם, כשליש מהם היו ראויים, אבל בני מררי שנשאו את הקרשים וכיו"ב, עבודה שמצריכה פחות קדושה, כולם היו ראויים לעבודה זו, ולכן יותר מחציתם היו ראויים לעבודה. [ואח"כ ראיתי שכינותי לפירוש העמק דבר (ד' ל"ו ומ"ב) שפירש כעין בקיצור נמרץ, עיין שם].

אלא שצריך להבין מה קובע מי ראוי לעבודה ומי לא, ונראה כמו שהארכנו בספר ויאמר דוד (ח"ב מאמר ג' לפרשת נשא) שבני קהת נתעלו מכל אחיהם בני לוי בעסק התורה שלהם בחשק והתמדה בכל ליבם ונפשם, שהתורה היא זו שמקדשת את האדם ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, וכמובן שגם בתוך בני קהת

מחסות
לוח ניסן
מסכים וידידות
למנוי כנסת וידידות
077-2233565

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

להצלחת חן אמיניאן בת רחל, ולהצלחת נדב סיקסיק וכל בני ביתו, ה' ישמרם ויחיים.

הליכות וזהלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג).

הליכות לחג השבועות (מנהגי החג ועירוב תבשילין)

א. מותר לקרוא תרגום בשבת וביו"ט, ולכן מותר ואף מצוה לקרוא בחג השבועות שחל ביום ששי שנים מקרא ואחד תרגום של פרשת נשא, ומה גם שהיא פרשה גדולה, וקשה להשלימה בשבת קודם סעודת שחרית. ומי שרגיל בקריאת רש"י כמנהג יראי שמים שהזכיר השו"ע (סי' רפ"ה סעי' ב'), יקרא גם רש"י וישתדל לחדש בו, כי אין רש"י בלא חידוש, והוא סימן טוב לכל השנה. [ומי שרגיל לקרוא חק לישראל יקרא בליל שבועות את העשרים ושש פסוקים שנוהגים לומר בליל ששי, וכבר ביארנו בהלכות קביעת עתים לתורה ביום (הלכה ט) שקריאת הפסוקים הללו הינה חלק ממצות קריאת שנים מקרא ואחד תרגום, ע"ש].

ז. ישתדל השנה לאכול סעודת החג מוקדם בכדי שלא יהיה לו קשה לאכול לאחר מכן סעודת שבת. ואלו הנוהגים לאכול ג' סעודות גם ביום טוב ע"פ דברי הרמב"ם (פרק ל' משבת ה"ט), צריכים השנה לאכול סעודה שלישית מוקדם, והנכון לאלו שרוצים לנהוג כן, לאכול סעודה שניה בבוקר מיד בבואו מן התפלה, ויאכל אז מאכלי חלב וויקיים בזה גם מנהג ישראל לאכול חלב זכר לתורה שנמשלה לחלב, [וגם יצא בזה ידי חובה לדעת המקובלים שיש ענין לאכול סעודת שחרית בסמיכות לתיקון הלילה], וסעודה שלישית יאכל בשעות הצהריים המוקדמות אחר שיקום ממנוחתו.

ח. אע"פ שמן הדין צריך לכתחילה להתפלל תפלת השחר, דהיינו תפלת העמידה, עם הנץ החמה, ורק בדיעבד אם התפלל מעלות השחר יצא (כמבאר בשו"ע סי' פ"ט סעי' א'), מ"מ בליל שבועות שנעורים כל הלילה יכולים לכתחילה להתפלל בבוקר עם עלות השחר ולא ימתינו להנץ החמה שהיא שעת הדחק מאוד גדולה [כמבאר במשנ"ב (שם סי' א') בשם הפמ"ג, ובשער הציון (אות ה') ביאר הטעם שטורה להם להתתין, ובפרט שהמציאות היא שנרדמים במהלך התפילה ובקריאת התורה, ולכן עדיף יותר שיתפללו מזמן עלות השחר ולא ימתנו להנץ החמה, ובתשובה הארכנו לדחות המערערים על כך].

ט. בעת קריאת התורה יזהר להיות ערני, שלפחות ביום מתן תורה לא יראה זלזול בתורה וירדם בעת קריאתה, וסגולה נפלאה לרפואה יש בקריאה זו, ומי שנרדם יעמוד בעת קריאת התורה להעביר שינתו, ואפילו לספרדים שמקפידים שלא לעמוד בקריאת עשרת הדברות, כשעומד קודם לכן מותר.

י. נהגו לאכול בשבועות מאכלי חלב, ולפי רוב הטעמים שנתבארו למנהג זה, עיקר אכילת החלב בבוקר אחר שכבר קיבלנו את התורה ולא בלילה. והנכון להנהיג שבבוקר אחר התפילה יקדשו ויאכלו מאכלי חלב לקיים מנהגם של ישראל, ואם יאכלם עם פת טוב יותר, ואחר שינוחו יעשו סעודת יו"ט במאכלים בשריים, ובכך מקיים המנהג וגם אינו מבטל שמחת יו"ט שאינה אלא בבשר ולא בחלב.

יא. יעסוק בתורה ביום מתן תורה בכל כוחו ויכולתו, והוא סימן טוב להצלחה בעסק התורה לכל השנה כולה, ומה טוב אם יוכל לחדש חידושים ביום זה, בין בדרשות התורה ובין בש"ס ובפוסקים. ולימוד התהלים ביום השבועות, הוא צורך גדול, שבו נפטר דוד המלך ע"ה, ויעלה לרצון יותר, ולכן כל אחד ילמוד התהלים כולו ביום השבועות. (מעמד לכל חי סי' ח' אות ל"א, בא"ח במדבר אות ו'). [ולשון "לימוד תהלים", הכונה לקריאה בהבנה ולא ללימוד עם פירוש]. ונכון ללמוד ביום ראשון בדברי הימים א סימן כח וסימן כט, שדבר בעתו מה טוב. (בא"ח שם).

א. טוב ונכון שבערב שבועות, ביום חמישי השנה, בעת שמברך ברכות התורה בבוקר יכוין שיוצא בהם רק עד למחורת בעלות השחר, ואז ביום שבועות אפילו שהיה ער כל הלילה יוכל לברך ברכות התורה בעת עלות השחר לכל הדעות. ומ"מ המנהג שגם אם לא כיון יכול לברך ברכות התורה. (חזו"ע יו"ט עמ' ש"ב). ומצוה לנוח בצהרי יום ערב החג, בכדי שיוכל לעמוד על המשמר וללמוד כל הלילה מבלי ליאות. ב. השנה שהחג חל בערב שבת ומיד בצאת החג נכנסת השבת, צריך לעשות עירוב תבשילין, בכדי שיוכל לבשל ביו"ט לצורך שבת, ויקדים לעשות את העירוב בערב החג בכדי שלא ישכח, ומן הדין מותר אפילו מליל ערב החג, והיינו מיום רביעי בלילה. אופן עשית העירוב לכל הדעות, יקח פת כביצה ותבשיל שיש בו כזית ויברך: ברוך וכו' אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עִירֹב. ולאחר מכן יאמר: בְּדִין עִירֹבָא, יְהֵא שְׂרִי לְנָא לְאִפּוּי וּלְבִשּׁוּלִי וּלְמִטְמוּנִי וּלְמִקּוּנִי וּלְאֲדָלוּקִי שְׂרָגָא וּלְמַעְבַּד פֶּלַע צְרָקָא, מִיּוֹם טוֹב לְשִׁפְתָא. וצריך להבין אמירתו, ויכול לאומרו בלשון הקודש, וזה תרגומו: בזה העירוב יהיה מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולתקן ולהדליק הגר ולעשות כל צורכינו מיום טוב לשבת. (שם עמ' רפ"ד).

ג. כתב רבנו האר"י (שער הכוונות, דרוש לחג השבועות): צריך האדם שלא לישן בליל שבועות כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה, כנזכר באורך בהקדמת ספר הזוהר בפרשת בראשית ובפרשת אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזה כלל אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכמו שכתב הרשב"י בהקדמת בראשית, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות. עכ"ל. וישנם אנשים החושבים שהעיקר להשאר ער בלילה, ואין זה נכון שהעיקר הוא לעסוק בתורה, ומי שנשאר ער ומתבטל עדיף שישן, ולכן יעמוד אדם בכל עוז לבל ידבר ויעביר את הלילה הקדוש הזה בדברי סרק, רק בעסק התורה. [וכמוכן שיכול לשנות כפי הצורך שאין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו, אולם לא יבטל עצמו באכילה].

ד. בערב שבת למנהג האשכנזים אסור בכל אופן להתקלח כל גופו במים חמים לכבוד שבת, ולמנהג הספרדים מותר אם המים הוחמו מערב יום טוב (שו"ע סי' תקי"א סעי' ב'), ומים שהוחמו ביו"ט מאליהם בדוד שמש דינם כהוחמו בערב יום טוב ומותר (חזו"ע יו"ט עמ' מ"א). ולכל הדעות מותר להחם מים ביו"ט עצמו לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו. (שו"ע וביאר הלכה שם). ולכן מי שהולך לטבול לכבוד שבת יטבול במים הקרים, ויש מקילים לטבול במים חמים, ואין לספרדים להקל בזה אפילו ביום טוב. [אנשים שהוהים במי המקוה החמים לתענוג, דינה כמקלחת ולא כטבילה ואסור לכל הדעות].

ה. אסור להכין שום דבר מיום טוב לשבת, אולם מי שעשה עירוב תבשילין ואמר בנוסח העירוב שבוה העירוב יהיה מותר לנו לעשות כל צורכינו מיו"ט לשבת, מותר לו להציע המיטות מיו"ט לשבת וכן להדיח הכלים מיו"ט לשבת, וכן לגלול את הספר תורה מיו"ט לשבת. (חזו"ע יו"ט עמ' ש"ב).

halicot.olam.55@gmail.com או לכתובת - צפניה 47 ירושלים

לעילוי נשמת איש החסד דודי היקר: חיים לוי בן עישה ז"ל, י"א סיון תשע"ו, ת.נ.צ.ב.ה.